

УДК 339.544

УГОДА СОТ ПРО СПРОЩЕННЯ ПРОЦЕДУР ТОРГІВЛІ ЯК ІНСТРУМЕНТ АКТИВІЗАЦІЇ УЧАСТІ УКРАЇНИ В ГЛОБАЛЬНИХ ЛАНЦЮГАХ ДОДАНОЇ ВАРТОСТІ

Гужва Ігор Юрійович: кандидат економічних наук, проректор з наукової роботи та міжнародних відносин Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі, м. Київ

Ihor Huzhva: PhD, Vice-rector for scientific work and international relations, Ukrainian State University of Finance and International Trade, Kyiv

Huzhva I. WTO Trade Facilitation Agreement as a Tool for Increasing Participation of Ukraine in Global Value Chains.

The article deals with the features of global value chains formation and their impact on the development of international trade at the present stage. General background and main causes of the large spread of global value chains in recent decades are outlined. The essence of the "trade facilitation" concept in accordance with current international practice is discovered. The relationship between the participation in global value chains and trade facilitation is revealed. The basic goals, objectives and structure of the WTO Agreement on Trade Facilitation and its stipulations in the context of enhancing the participation of national economies in the global value chain are analyzed. Special features of WTO Agreement on Trade Facilitation ratification and entering into force are revealed. A differentiated approach to implementation of the WTO Agreement on Trade Facilitation in domestic legislation is suggested. Current achievements and future prospects of Ukrainian economy development on the way towards implementation of the WTO Agreement on Trade Facilitation are revealed. The necessity to maintain a balance between speed of implementation of the WTO Agreement on Trade Facilitation and economic security in foreign trade is outlined.

Гужва І.Ю. Угода СОТ про спрощення процедур торгівлі як інструмент активізації участі України в глобальних ланцюгах доданої вартості.

У статті розглянуто особливості формування на сучасному етапі глобальних ланцюгів доданої вартості та їх вплив на розвиток міжнародної торгівлі. Окреслено загальні передумови та основні причини масштабного поширення глобальних ланцюгів доданої вартості впродовж останніх десятиріч. Розкрито сутність поняття «спрощення процедур торгівлі» відповідно до нинішньої міжнародної практики. Визначено взаємозв'язок між участю країн у міжнародних ланцюгах доданої вартості й спрощенням процедур торгівлі. Проаналізовано основну мету, завдання і структуру Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі та її положення в контексті активізації участі національних економік у глобальних ланцюгах доданої вартості. Висвітлено характерні особливості ратифікації та набуття чинності Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі. Запропоновано диференційований підхід до імплементації положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі у вітчизняне законодавство. Визначено поточні досягнення і подальші перспективи розвитку економіки України на шляху імплементації положень Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі. Наголошено на необхідності збереження балансу між швидкістю імплементації Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі й забезпеченням економічної безпеки у зовнішній торгівлі.

Гужва И.Ю. Соглашение ВТО об упрощении процедур торговли как инструмент активизации участия Украины в глобальных цепях добавленной стоимости.

В статье рассмотрены особенности формирования на современном этапе глобальных цепей добавленной стоимости и их влияние на развитие международной торговли.

Определены общие предпосылки и основные причины масштабного распространения глобальных цепей добавленной стоимости в течение последних десятилетий. Раскрыта сущность понятия «упрощение процедур торговли» в соответствии с нынешней международной практикой. Определена взаимосвязь между участием стран в международных цепях добавленной стоимости и упрощением процедур торговли. Проанализировано основную цель, задания и структуру Соглашения ВТО об упрощении процедур торговли и его положения в контексте активизации участия национальных экономик в глобальных цепях добавленной стоимости. Освещены характерные особенности ратификации и вступления в силу Соглашения ВТО об упрощении процедур торговли. Предложен дифференцированный подход к имплементации положений Соглашения ВТО об упрощении процедур торговли в отечественное законодательство. Определены текущие достижения и дальнейшие перспективы развития экономики Украины на пути имплементации положений Соглашения ВТО об упрощении процедур торговли. Отмечена необходимость сохранения баланса между скоростью имплементации Соглашения ВТО об упрощении процедур торговли и обеспечением экономической безопасности во внешней торговле.

Постановка проблеми. Аналіз сучасного стану зовнішньої торгівлі України і динаміки надходження іноземних інвестицій до української економіки у 2010-2014 роках засвідчує існування суттєвих недоліків у формуванні й реалізації зовнішньоторговельної політики України. Усунення негативних тенденцій щодо зменшення обсягів експорту, втрати багатьох позицій на світових ринках, уповільнення надходжень іноземних інвестицій потребує невідкладних заходів з боку органів влади та, безумовно, проактивної позиції представників ділових кіл.

Особливої актуальності ці питання набувають на тлі укладання Україною Угоди про створення зони вільної торгівлі з ЄС, завершення перемовного процесу щодо приєднання до Угоди СОТ про державні закупівлі, перспектив набрання чинності Угодою СОТ про спрощення процедур торгівлі тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню торговельних аспектів інтеграції України у міжнародний економічний простір присвячено наукові публікації як провідних вітчизняних науково-дослідних інститутів [1], так і визнаних вчених-економістів, зокрема А.А. Мазаракі [2], С.І. Юшиної [3], Ю.В. Василенка [4], І.І. Пузанова [5] та ін. Наукові праці вказаних вчених складають вагомий базис для ґрунтовного вивчення зовнішньоторговельного аспекту залучення вітчизняної економіки у світогосподарський комплекс.

Виділення невирішеної проблеми. Однак динамічний розвиток міжнародної економічної інтеграції й міжнародного поділу праці актуалізували формування нових поглядів та підходів щодо інтенсифікації участі національних економік у світовому господарстві, які досягли визнання на глобальному рівні з підписанням Балійського пакета домовленостей на ІХ Міністерській конференції СОТ у грудні 2013 р. Це зумовлює необхідність проведення подальшого дослідження механізмів забезпечення ефективної участі країн світу в міжнародній торгівлі.

Мета статті – визначити принципово нові підходи щодо формування сучасного міжнародного торговельно-економічного співробітництва на основі інтеграції до глобальних ланцюгів доданої вартості та проаналізувати положення Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі як механізму посилення участі України в глобальних ланцюгах доданої вартості.

Результати дослідження. Найважливішою тенденцією розвитку світової економіки, на яку Україна має невідкладно зреагувати, стало формування глобальних ланцюгів створення вартості та ланцюгів поставок у міжнародній торгівлі. Міжнародні ланцюги доданої вартості (МЛДВ) – феномен останніх двадцяти років, проте тільки протягом

останніх десяти років цей процес набув глобального значення і на сьогодні має визначальний вплив на загальносвітовий економічний розвиток.

Разом з цим, необхідно відзначити, що приблизно 80 % світової торгівлі припадає саме на ланцюги поставок. За оцінками Світового банку та Всесвітнього економічного форуму, зменшення високої вартості транзакцій та зайвої бюрократії, з якими стикаються торговельні оператори, забезпечить відчутне зростання глобального ВВП, зокрема спрощення процедур здійснення експортно-імпортних операцій може забезпечити зростання світової торгівлі на 3-5 %, в той час як зниження тарифів за результатами Уругвайського раунду переговорів у рамках СОТ призвело до зростання світової торгівлі на рівні 2-3 % [6].

За результатами проведеного Секретаріатом СОТ статистичного аналізу взаємозв'язку між участю у глобальних ланцюгах та темпами економічного зростання відзначається суттєва позитивна взаємозалежність цих процесів, причому як для найбільш розвинених країн, так і для тих, що розвиваються. Так, тридцять країн, що розвиваються, найбільш інтегрованих до глобальних ланцюгів, за останні 20 років (1990 – 2010 рр.) мали середній темп економічного зростання на рівні 3,3 %, у той час, як економіки тридцяти країн, що були мінімально інтегровані до цих процесів, зростали щорічно в середньому на 0,7 % [7].

Яскравим прикладом цього є активна участь Китаю у глобальних ланцюгах, що дозволило розвинути цій країні високотехнологічні експортно-орієнтовані виробництва, зокрема обсяг експорту наукоємних товарів та послуг за останні 13 років зріс у 8 разів. У Коста-Ріці результатом великого проекту залучення іноземних інвестицій став стрімкий «стрибок» від торгівлі сировиною до високотехнологічного експорту. Польща також має істотні показники економічного зростання саме за рахунок ефективної інтеграції до глобальних ланцюгів, зокрема на сьогодні промисловість і торгівля Польщі на 30 % інтегровані до МЛДВ (53 місце у міжнародному рейтингу рівня розвитку ланцюгів створення доданої вартості), а Україна менше 10 % та відповідно 79 місце у рейтингу [8].

Таким чином, очевидним є взаємозв'язок із участю країн у міжнародних ланцюгах доданої вартості та спрощенням процедур торгівлі.

У цьому контексті, надзвичайним прогресом у розвитку світової торгівлі стало прийняття 27.11.2014 нової багатосторонньої Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі (далі – УСПТ). Згідно з визначенням Європейської економічної комісії (ЄЕК) ООН спрощення процедур торгівлі – це «спрощення, стандартизація і гармонізація процедур і супутніх інформаційних потоків, необхідних для руху товарів від продавця до покупця і для здійснення оплати» [9]. До цього необхідно додати й автоматизацію торгових процедур і потоків інформації, що набуває дедалі більшого значення. Тобто, нова Угода СОТ спрямована саме на створення сприятливих передумов для здійснення експортно-імпортних операцій у максимально стислі терміни і зручний спосіб. Також очікується, що торгові витрати скоротяться більш ніж на 14 % у країнах з низьким рівнем доходу та більш ніж на 13 % у країнах з доходом вище середнього, шляхом оптимізації процесу проходження торгових потоків через кордон.

Вагомість прийнятої Угоди також полягає в тому, що це перша багатостороння Угода СОТ, що була прийнята після створення Організації у 1995 році.

Переважає більшість положень УСПТ стосується спрощення митних процедур (зокрема спрощення документарних і торговельних процедур). Нинішні прикордонні процедури можуть включати безліч кроків. Митні процедури широко варіюються залежно від країн-імпортерів та експортерів, але, наприклад, у 2014 р. ці процедури включали: для експорту 2-11 документів і займали 6-86 днів, для імпорту 2-17 документів та займали 4-130 днів [10]. І саме дана Угода встановлює низку заходів для пришвидшення процесу переміщення товарів через кордон із використанням найкращих світових практик.

Зрозуміло, що усі країни-члени СОТ прагнуть підвищення рівня ефективності зовнішньоекономічної діяльності та, відповідно, перебувають на різних етапах спрощення процедур торгівлі. Нова Угода СОТ – це додатковий нормативно-правовий інструмент, що

регламентує на міжнародному рівні стандарти й регламенти реалізації експортно-імпортних операцій. Відповідно, синхронна імплементація усіх положень УСПТ країнами-членами є нереальною.

У зв'язку з цим погоджено використовувати диференційований підхід до імплементації положень Угоди, що передбачає А, В та С категорії. Кожна категорія визначає ступінь готовності країни до реалізації положень Угоди, а саме:

1) категорія А означає, що в країні реалізація та адміністрування експортно-імпортних операцій відбувається відповідно до положень УСПТ або ж ці положення функціонуватимуть з дати набрання чинності Угоди;

2) категорія В передбачає можливість реалізації країною положень УСПТ протягом перехідного періоду;

3) категорія С передбачає можливість реалізації країною положень УСПТ протягом перехідного періоду та потребують ресурсів технічної допомоги.

Про готовність країн щодо реалізації УСПТ країни інформують СОТ шляхом направлення відповідної нотифікації, де наводиться чіткий графік виконання положень Угоди.

У цьому контексті важливо відзначити, що УСПТ набуває чинності після її ратифікації двома третинами країн-членів СОТ (108 країн) та автоматично стає обов'язковою для решти членів Організації. На сьогодні вже більше 60 країн-членів СОТ вже визначили категорії та поінформували СОТ і 6 країн ратифікували Угоду про спрощення процедур торгівлі [11].

Стосовно України, можна сказати, що у рамках реалізації проекту "Єдине вікно – локальне рішення" в зоні діяльності Південної митниці та портів Одеської області досягнуто серозних успіхів і це є значним досвідом для усієї країни. Крім цього, за висновками експертів профільних центральних органів виконавчої влади, переважна більшість положень УСПТ відображені у Митному та Податковому кодексах України. У зв'язку з цим Україною було зроблено нотифікацію про категорію А.

У практичному аспекті можна стверджувати, що це не відповідає дійсності, оскільки в Україні існує маса гострих питань щодо здійснення експортно-імпортних операцій, а існуючих напрацювань, очевидно, не вистачає (*або бракує?*) для виконання зобов'язань у рамках нової Угоди СОТ. Як відомо, невиконання будь-якою країною-членом СОТ зобов'язань у рамках цієї Організації може призвести до спорів та відповідних санкцій у торгівлі.

Кажучи про реалізацію УСПТ, варто враховувати, що спрощення експортно-імпортних операцій має відбуватись на національному рівні та передбачати спрощення процедур перетину кордону і комплексного митного контролю на всіх пунктах пропуску (морський, залізничний, автомобільний, авіаційний тощо).

З урахуванням положень УСПТ та зробленої Україною нотифікації щодо категорії А вбачається за доцільне зосередити зусилля органів виконавчої влади на вирішенні комплексу питань на національному рівні, а саме:

1) ратифікація Угоди. Згідно положень УСПТ – для країн, що є серед перших двох третин членів СОТ, які ратифікують Угоду та віднесені до категорії А, передбачено пільговий 2-річний період, до закінчення якого не можна ініціювати спори;

2) створення національного комітету за участю представників органів державної влади, науки й бізнесу;

3) розроблення національної стратегії зі спрощення процедур торгівлі та відповідного плану заходів з її реалізації;

4) налагодження співпраці з профільними міжнародними організаціями, до компетенції яких належать питання спрощення процедур торгівлі;

5) залучення ресурсів міжнародної технічної допомоги для забезпечення змістовної та фінансової підтримки у реалізації зазначених заходів.

Найскладнішим із наведених заходів є розроблення та реалізація національної стратегії. Так, згідно з кращими світовими практиками та рекомендаціями ЄЕК ООН стратегія має містити чітко визначені заходи і часові рамки їх реалізації. Серед основних завдань у рамках спрощення процедур торгівлі варто відзначити такі заходи, як:

1) вдосконалення міжвідомчої кооперації, зокрема підвищення рівня ефективності та прозорості адміністрування експортно-імпортних операцій, усунення дублювання функцій;

2) налагодження державно-приватного партнерства – це має бути реально діючий форум під егідою національного органу. Головним завданням є спільне вироблення практичних рішень щодо нормативно-правових, інституційних та процесуальних основ реалізації експортно-імпортних операцій;

3) налагодження механізмів збору й обміну інформацією щодо суб'єктів і об'єктів ЗЕД, обсягів, напрямів торгівлі тощо на національному та міжнародному рівнях;

4) автоматизація окремих процесів експортно-імпортних операцій, зокрема створення автоматизованих баз даних суб'єктів ЗЕД і персоналізація даних, що дозволить за умов належної реєстрації отримувати дозвільні документи та попередні рішення.

У цілому, запровадження комплексу реформ на національному рівні в Україні в галузі державного адміністрування експортно-імпортних операцій забезпечить вирішення широкого кола питань, у першу чергу товаровиробників, експортерів, імпортерів, транспортно-логістичних компаній та інших сумісних галузей економіки й видів економічної діяльності.

На національному рівні відзначаються такі найважливіші переваги від імплементації Угоди СОТ про спрощення процедур торгівлі, як інтенсифікація міжнародної торгівлі, зокрема розширення географії та номенклатури міжнародної торгівлі, збільшення обсягів міжнародної торгівлі, надходження іноземних інвестицій тощо.

Так, за експертними оцінками реалізація комплексу заходів щодо імплементації в Україні Угоди про спрощення процедур торгівлі, за умов активної позиції вітчизняного бізнесу та незалежно від кон'юнктури світових ринків, може забезпечити зростання українського експорту на рівні 10 % [12].

Досягнення цього показника залежить від успіху усунення надмірної бюрократії та корупційних чинників при здійсненні експортно-імпортних операцій, скорочення часу і вартості здійснення цих операцій.

У цьому контексті важливо відзначити ініціативу Верховної Ради України щодо створення Експортно-кредитного агентства, головною метою якого є запровадження одного з механізмів державної підтримки експорту, створення умов для забезпечення реалізації державної політики щодо страхування, гарантування й здешевлення кредитування експорту, покращення показників торговельного балансу і стимулювання розвитку економіки в цілому. Так запровадження такої інституції та її розвиток є цілком прийнятним інструментом, що, безумовно, має розвиватись разом із спрощенням процедур торгівлі в Україні. Поряд з цим (*або* Водночас, Разом з цим, У той же час), важливо зберігати баланс між швидкістю здійснення експортно-імпортних операцій та безпекою у зовнішній торгівлі.

Висновки і пропозиції. Імплементація в Україні УСПТ забезпечить скоординовану роботу органів державної влади, зокрема підвищення рівня ефективності й прозорості при адмініструванні експортно-імпортних операцій, що матиме наслідком створення сприятливих передумов для інтенсифікації міжнародної торгівлі та залучення іноземних інвестицій в економіку України. Будучи спрямованою на усунення зайвих перешкод для міжнародного руху товарів та послуг, УСПТ виступає основним і найефективнішим інструментом активізації участі України в глобальних ланцюгах доданої вартості.

Відтак урядові України слід невідкладно вжити низку таких заходів:

- прискорити процес прийняття та імплементації УСПТ;
- якнайшвидше опублікувати офіційний переклад українською мовою УСПТ;

- включити імплементацію УСПТ до числа стратегічних пріоритетів своєї економічної політики;
- посилити координацію та кооперацію між органами державної влади й приватним сектором у питаннях здійснення торговельних операцій, звернувши при цьому особливу увагу на форму діяльності громадських рад при органах державної влади;
- пришвидшити створення національного комітету з питань сприяння торгівлі відповідно до положень статті 23 Угоди УСПТ, розглянувши можливість визначення органу державної влади, який би виконував роль провідної державної установи в такому національному комітеті;
- розглянути можливість перегляду термінології, що використовується в законодавстві щодо процедур торгівлі, з метою більш точного приведення визначень термінів у відповідність до міжнародно-визнаних норм та практики;
- вжити заходів з удосконалення процедури розробки й схвалення підзаконних нормативних актів у сфері регулювання торгівлі для забезпечення її прозорості та ефективності;
- прискорити процес запровадження електронного документообігу й створення єдиного інформаційного порталу для публікації інформації з митних і торговельних питань (відповідно до положень частин 1 та 2 статті 1 УСПТ), використовуючи при цьому, серед іншого, можливості державно-приватного партнерства;
- реформувати відповідне законодавство з метою вдосконалення системи оскарження рішень органів Державної фіскальної служби з тим, щоб забезпечити одноманітність практики застосування нормативних актів у сфері державного регулювання торгівлі (на підтримку виконання Україною положень статті 4 УСПТ);
- посилити міжнародне співробітництво органів Державної фіскальної служби України та інших регуляторних органів України в сфері торгівлі з митними і регуляторними органами інших держав (для сприяння виконання Україною положень статті 8 УСПТ).

Список використаних джерел

1. Собкевич В.О. Щодо державної політики підтримки експорту товарів машинобудівної промисловості України: Аналітична записка / В.О. Собкевич, А.В. Шевченко; Національний інститут стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1506>.
2. Мазаракі А.А. Регуляторна політика у сфері зовнішньої торгівлі: монографія / А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник; Київ. нац. торг.- екон. ун-т. – К.: КНТЕУ, 2010. – 469 с.
3. Юшина С.І. Державне регулювання зовнішньої торгівлі в Україні: монографія / С.І. Юшина; Київ. нац. торг.- екон. ун-т. – К.: КНТЕУ, 2007. – 149 с.
4. Василенко Ю.В. Зовнішня торгівля України: чинники, моделі, тенденції: монографія / Ю.В. Василенко, Д.Ю. Василенко. – К., 2007. – 310 с.
5. Пузанов І.І. Динаміка і структура зовнішньої торгівлі трансформаційних економік: монографія / І.І. Пузанов; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2002. – 170 с.
6. Measuring the Impact of Trade Facilitation Reform: World Bank Group Methodologies and Indicators [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=39534720>.
7. World Trade Report 2014. Trade and development: recent trends and the role of WTO / World Trade Organisation [Electronic Resource]. – Mode of access: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/world_trade_report14_e.pdf.
8. The Global Enabling Trade Report 2014 / World Economic Forum [Electronic Resource]. – Mode of access: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalEnablingTrade_Report_2014.pdf.
9. Trade Facilitation: The Challenges for Trade and Development / United Nations Economic Commission for Europe [Electronic Resource]. – Mode of access: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/cefact/publica/ece_trade_299.pdf.
10. Doing Business 2015: Going beyond Efficiency / International Bank for Reconstruction and Development [Electronic Resource]. – Mode of access: <http://www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB15-Full-Report.pdf>.
11. WTO Notifications' Search [Electronic Resource]. – Mode of access: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S003.aspx.

12. Спрощення процедур у сфері зовнішньої торгівлі / Інститут економічних досліджень і політичних консультацій [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2012/UKTPI_No4_Trade%20facilitation_for%20distribution.pdf.

References

1. Sobkevych, V.O. (2014), “About public policy support for exports of engineering industry goods of Ukraine: Policy Brief” [“Shchodo derzhavnoi polityky pidtrymky eksportu tovariv mashynobudivnoi promy`slovosti Ukrayiny: Analitychna zapyska”], available at: <http://www.niss.gov.ua/articles/1506>
2. Mazaraki, A.A. (2010), *Regulatory policy in foreign trade [Rehuliatorna polityka u sferi zovnishnioi torhivli]*, KNTEU, Kyiv.
3. Ushyna, C.I. (2007), *State regulation of foreign trade in Ukraine [Derzhavne rehuluvannia zovnishnioi torhivli v Ukraini]*, KNTEU, Kyiv
4. Vasylenko, Y.V. (2007), *Foreign Trade Ukraine: factors, models, trends [Zovnishnia torhivlia v Ukraini: chynnyky, modeli, tendentsii]*, Kyiv.
5. Puzanov, I.I.(2002), *The dynamics and structure of foreign trade of transitional economies [Dynamika i structura rehuluvannia zovnishnioi torhivli transformatsiinykh economic]*, Kyiv University, Kyiv
6. “Measuring the Impact of Trade Facilitation Reform: World Bank Group Methodologies and Indicators”, available at: <http://idbdocs.iadb.org/wsdocs/getdocument.aspx?docnum=39534720>
7. “World Trade Report 2014. Trade and development: recent trends and the role of WTO”, available at: https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/world_trade_report14_e.pdf
8. “The Global Enabling Trade Report 2014”, available at: http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalEnablingTrade_Report_2014.pdf
9. “Trade Facilitation: The Challenges for Trade and Development”, available at: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/cefact/publica/ece_trade_299.pdf
10. “Doing Business 2015: Going beyond Efficiency” available at: <http://www.doingbusiness.org/~media/GIAWB/Doing%20Business/Documents/Annual-Reports/English/DB15-FullReport.pdf>
11. “WTO Notifications’ Search”, available at: https://docs.wto.org/dol2fe/Pages/FE_Search/FE_S_S003.aspx
12. “Simplification of procedures in foreign trade” [“Sproshchennia protsedur u sferi zovnishnioi torhivli”], available at: http://www.ier.com.ua/files/Projects/2012/UKTPI_No4_Trade%20facilitation_for%20distribution.pdf

Ключові слова: глобальні ланцюги доданої вартості, спрощення митних процедур, Світова організація торгівлі, транзакційні витрати, адміністрування експортно-імпортних операцій, високотехнологічний експорт.

Ключевые слова: глобальные цепи добавленной стоимости, упрощение таможенных процедур, Всемирная торговая организация, транзакционные издержки, администрирование экспортно-импортных операций, високотехнологічний експорт.

Keywords: global value chains, simplifying customs procedures, the World Trade Organization, transaction costs, the export-import operations, high-tech exports.